

VALSTS ROBEŽSARDZES ATMIŅU STĀSTI

Vladimira Zaguzova atmiņu stāsts

1996.gadā Aizsardzības ministrijas Robežsardzības spēku Rīgas Atsevišķā robežkontroles punkta Daugavgrīvas jūras ostas robežkontroles nodaļas (turpmāk – Daugavgrīvas nodaļa) priekšniekam leitnantam Vladimiram Zaguzovam viena no ostā izvietotajām privātkompānijām piedāvāja Robežsardzības spēkiem uzdāvināt kuteri. Tas bija neliels, aptuveni septiņus līdz astoņus metrus garš kuteris ar jumtu, kas pēc sava izmēra bija piemērots patrulēšanai pa ostas akvatoriju. Kopumā kuteris bija diezgan labā stāvoklī, tikai vajadzēja to iztīrīt, nokrāsot un aprīkot ar glābšanas vestēm un riņķiem. Lielākā kutera problēma bija divi vecie *Dņepr* dzinēji, kas sen nebija darbināti.

Par šādu piedāvājumu Daugavgrīvas nodaļas priekšnieks leitnants V.Zaguzovs informēja Rīgas Atsevišķā robežkontroles punkta priekšnieku majoru Aivaru Āboliņu, kurš savukārt to saskaņoja ar Robežsardzības spēku štābu. Rezultātā tika nolemts – dāvinājumu pieņemt, iekļaut bilanci un paredzēt attiecīgu finansējumu kutera apkalpošanai un remontam.

Tā kā 20.gadsimta deviņdesmito gadu sākumā Robežsardzības spēkos bija ierasta lieta, ka automašīnu un cita veida tehnikas remontdarbus robežsargi veica paši speciāli ierīkotās remontdarbnīcās, tad arī leitnants V.Zaguzovs no tiešā priekšnieka saņēma uzdevumu – rast iespēju pašiem saremontēt kutera dzinējus.

Daugavgrīvas nodaļā tolaik dienēja virsniekvietnieks Raimonds Otomers – jautrs, ar izdomu apveltīts un dzīvespriecīgs cilvēks, kuram vienmēr bija jociņš, ko pastāstīt kolēģiem. Papildus minētajām rakstura īpašībām, viņam bija „zelta rokas”, kas vienmēr bija nodarbinātas ar dažādas tehnikas remontdarbiem. Uzzinot par kutera problēmu, R.Otomers izteica vēlēšanos saremontēt tā dzinējus, ar norunu, ka viņš kļūs par pirmā Robežsardzības spēku peldlīdzekļa kapteini.

Dzinēju remonta veikšanai bija nepieciešama piemērota vieta un instrumenti. Tāpēc Daugavgrīvas nodaļas priekšnieks brauca uz blakus esošo Bolderājas kuģu remonta rūpnīcu, lai ar tās vadību vienotos par kutera remontu rūpnīcas telpās, izmantojot tajā esošo aprīkojumu. Saruna negāja gludi, jo rūpnīcas direktors bija gatavs atbalstīt Daugavgrīvas nodaļu tikai ar nosacījumu, ka turpmāk robežsargi nesodīs rūpnīcas darbiniekus par atrašanos robežkontroles režīma teritorijā bez caurlaidēm. Leitnants V.Zaguzovs nevarēja piekrist tādām nosacījumiem, jo tas bija nelikumīgs. Sarunas beigās, kad jau bija skaidrs, ka vienoties neizdosies, puses atvadījās, un, dodoties durvju virzienā, Daugavgrīvas nodaļas priekšnieks teica rūpnīcas direktoram un galvenajam inženierim: „Jūs gan esat kā Volstrītas haizivis!”. Visi sāka smieties, un atļauja izmantot Bolderājas kuģu remonta rūpnīcas telpas tika saņemta bez jebkādiem slepeniem protokoliem un nosacījumiem.

Aptuveni mēnesi virsniekvietnieks R.Otomers, no dienesta brīvajā laikā, strādāja pie kutera remonta: laboja dzinēju un atjaunoja korpusu.

Robežsardzes pirmā peldlīdzekļa nolaišana ūdenī, 1996.gads. Filmēja leitnants V.Zaguzovs.
Foto uzņemts no Aivara Āboliņa privātā video materiāla.

Pienāca diena kuteri nolaist ūdenī. Kuterim tika dots nosaukums „RK 01”, un uz tā borta tika uzzīmētas arī diagonālas joslas, tādējādi norādot uz kutera piederību valsts dienestam.

Lai personīgi piedalītos svinīgajā notikumā, Daugavgrīvas nodaļā ieradās arī Rīgas Atsevišķā robežkontroles punkta priekšnieks majors A.Āboliņš. Tika sarunāts ostas ceļamkrāns, kurš nocēla kuteri no piekabes ūdenī. Viss gāja ļoti labi. Bija saulaina vasaras diena, un visiem bija pacilāts garastāvoklis, jo šis tomēr bija liels notikums, ka pašu spēkiem bija atremontēts un nodots ekspluatācijā pirmais Robežapsardzības spēku peldlīdzeklis. Tajā laikā vēl neviens nezināja to, ka pēc gada Somijas robežsardze Latvijas robežsardzei uzdāvinās kuģi „Tiira” un vēlāk – kuģi „Valpas”, tāpēc kutera „RK 01” iegūšana bija acīmredzams Robežapsardzības spēku sasniegums.

„RK 01” lēnām nolaida ūdenī un atkabināja troses. Viss liecināja, ka tas kļūs par pamatinstrumentu robežkontroles režīma nosacījumu kontrolei Rīgas jūras ostā. Oficiāli ieceltais kutera kapteinis virsniekvietnieks R.Otomers uzkāpa uz borta un iedarbināja dzinējus – tie sāka savu „jauno dzīvi” Latvijas labā. Kapteinis ieslēdza sajūgu, un kuteris uzsāka savu gaitu, slīdot pa ūdeni. Tie, kas stāvēja piestātnē, priecājās un apsveica viens otru.

Pēkšņi, piecdesmit metrus no piestātnes, dzinēji sāka „šķaudīt”, un pēc kāda laika kuteris apstājās. Visiem tas bija šoks! Robežkontroles režīma pārkāpēju „kontrolieris” bezpalīdzīgi šūpojās ostas akvatorijā. Kutera kapteinis neapjuka un, paķēris airi, mēģināja kuteri virzīt tuvāk piestātnei. Taču bēda nenāk viena! Nepagāja ne minūte, kā airis salūza kapteiņa rokās. Skatītāji vēroja šo negaidīto „jūras batāliju”, kurā Robežapsardzības spēku pirmais peldlīdzeklis cieta sakāvi. Tomēr kapteinim atradās otrs airis, ar kuru izdevās kuteri pietauvot pie piestātnes.

Vēlāk kutera dzinēji tika salaboti un Rīgas peldošo līdzekļu dienests, viena peldlīdzekļa sastāvā, uzsāka patrulēšanu pa Rīgas ostas akvatoriju, simbolizēdams Latvijas Robežapsardzības spēku klātbūtni un biedēdams makšķerniekus un jahtotājus.

Diemžēl neilgu laiku. Vasaras beigās, būdams pietauvots pie peldošā ceļamkrāna, kuteris tika iespiests starp ceļamkrānu un piestātni. Bojājumi bija tik nozīmīgi, ka kuteri norakstīja, bet ceļamkrāna īpašnieks Rīgas Atsevišķā robežkontroles punkta bilancē ieskaitīja 150 latus – naudas sodu par nodarīto kaitējumu. Tādi bija

Robežapsardzības spēku Rīgas Peldošo līdzekļu dienesta pirmsākumi.

Starp citu, Robežapsardzības spēku kutera nolaišanas ūdenī brīdis ir iemūžināts video, kas apliecina pirmā oficiālā Robežsardzes peldlīdzekļa esamību atjaunotās Robežsardzes vēsturē.

Robežsargu iniciatīva, vēlme un prasmes vienmēr gāja kopā ar izdomu!

23.02.2021.

Vladimirs Zaguzovs